

Työeläkelaitoksille

KLHEL EHDOTETAAN KUMOTTAVAKSI

Hallitus on antanut Eduskunnalle esityksen laeiksi kunnallisten luottamushenkilöiden eläkelain kumoamisesta sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta (HE 166/92).

Esityksessä ehdotetaan, että kunnallisten luottamushenkilöiden eläkelaki (578/77) kumottaisiin ja heidän eläkettään koskevat säännökset siirrettäisiin KVTEL:iin. Samalla niitä muutettaisiin siten, että vanhuuseläkeikä ei enää olisi 63 vuotta eikä karttuminen 2,2 % vuodessa. Eläkekarttuma olisi 1,5 % vuodessa ja määräytyisi vain ansionmenetykskorvausten ja määräajalta maksettujen erillisten palkkioiden perusteella.

Eläkelajit olisivat vanhuus- ja työkyvyttömyyseläke. Eläke maksettaisiin ilman tulevan ajan oikeutta. Yhteensovitusraja olisi 60 %.

Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1.1.1993. Luottamushenkilöeläkettä ei karttuisi enää voimaantulon jälkeen. Ennen voimaantuloa alkaneet eläkkeet maksettaisiin edelleen ja voimaantuloon mennessä karttuneet eläkkeet maksettaisiin aikanaan. Eläkelaitoksen valtuuskunta voisi kuitenkin päättää, että karttuneet eläkkeet tai osa niistä suoritettaisiin kertakorvauksena. Alle tietyn valtuuskunnan päättämän markkamäärän meneviä eläkkeitä ei suoritettaisi lainkaan.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivistoinen

LIITE

HE 166/92

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kunnallisten luottamushenkilöiden eläkelain kumoamisesta sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että kunnallisten luottamushenkilöiden eläkelaki kumottaisiin, sekä että kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan eläkelaitoksen jäsenyhteisön luottamushenkilölle karttuisi peruseläketurvan mukaista eläkettä luottamustoimista maksetuista ansionmenetyksen korvauksista ja määräajalta maksetuista erillisistä palkkioista.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivästä tammikuuta 1993 siten, että

kunnallista luottamushenkilöeläkettä ei karttuisi enää tämän ajankohdan jälkeen. Ennen muutoksen voimaantuloa alkaneet eläkkeet maksettaisiin edelleen. Samoin 31 päivänä joulukuuta 1992 mennessä karttunut eläke maksettaisiin luottamushenkilön täytettyä eläkeikänsä tai tultua sitä ennen työkyvyttömäksi.

Eläkelaitoksen valtuuskunta voisi päättää, että karttuneet eläkkeet tai osa niistä suoritetaisiin kertakorvauksena.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/64) 1 §:n 1 momentin mukaan kunnan ja kuntainliiton viranhaltijalla ja työntekijällä on oikeus eläketurvaan siten, kuin mainitussa laissa säädetään. Lain 1 §:n 4 momentin mukaan lakia sovelletaan myös eläkelaitoksen viranhaltijaan ja työntekijään sekä työntekijään sellaisessa yhdistyksessä ja osakeyhtiössä, joka on liittynyt eläkelaitoksen jäsenyhteisöksi.

Kunnallisten luottamushenkilöiden oikeudesta eläkkeeseen luottamustoimesta saaduista palkkioista ja ansionmenetyksen korvauksista säädetään kunnallisten luottamushenkilöiden eläkelaisissa (578/77). Mainittu laki tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1978. Lakia sovelletaan eläketapahtumaan, joka on sattunut 1 päivänä tammikuuta 1977 tai sen jälkeen. Lakia sovelletaan kunnallislaisissa (953/76) tarkoitettuihin kunnallisiin luottamushenkilöihin. Laki koskee

myös luottamushenkilöä, jonka kunta tai kuntainliitto valitsee valtion lautakuntaan tai toimikuntaan taikka muutoin valtion luottamustoimeen ja jolle kunta tai kuntainliitto on velvollinen suorittamaan palkkion. Lakia sovelletaan myös muiden kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisöjen luottamushenkilöihin.

Kunnallisten luottamushenkilöiden eläketurvasta huolehtii kunnallinen eläkelaitos. Eläketurva käsittää vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen. Eläketurvasta määrätään kunnallisen eläkelaitoksen valtuuskunnan hyväksymässä eläkesäännössä.

Perhehoitajalain (312/92) tultua voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1992 kunnan tai kuntainliiton kanssa lain 1 §:ssä tarkoitettun toimeksiantosopimuksen tehneellä perhehoitajalla on oikeus eläkkeeseen niin kuin kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaisissa säädetään.

Kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 6 §:n 1 momentin mukaan kunnallisen

eläkelaitoksen menot, joita varten viranhaltijoilta ja työntekijöiltä ei kanneta maksuja, jaetaan jokaiselta varainhoitovuodelta jäsenyhteisöjen vastattaviksi niiden sinä varainhoitovuotena eläkelaitoksen eläketurvan alaisille viranhaltijoilleen ja työntekijöilleen suorittamien palkkojen yhteismäärien suhteessa kertomalla palkat sitä ennen eläkelaitoksen valtuuskunnan vahvistamalla kertoimella. Luottamushenkilöiden eläketurvasta aiheutuvat menot jaetaan jokaiselta varainhoitovuodelta jäsenyhteisöjen vastattaviksi maksuosuuksina. Ne määräytyvät kunkin jäsenyhteisön luottamushenkilöille varainhoitovuotena suorittamien eläkkeeseen oikeuttavien palkkioiden ja ansionmenetyksen korvausten yhteismäärien suhteessa.

Eläkelaitoksen jäsenyhteisö ei voi järjestää eikä pitää voimassa luottamushenkilösuhteen perustuvaa eläketurvaa muulla kuin luottamushenkilöiden eläkelaisissa tarkoitetulla tavalla.

Kunnallisten luottamushenkilöiden eläkesäännön mukaan luottamushenkilöllä on oikeus vanhuuseläkkeeseen täytettyään 63 vuotta. Jos luottamushenkilölle on virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella myönnetty työkyvyttömyyseläke, on hänellä oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen luottamustoimien päätyttyä. Jos luottamushenkilöllä ei ole eläkkeeseen oikeuttavaa virka- tai työsuhdetta taikka yrittäjätoimintaa, on hänellä oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen luottamustoimien perusteella niiden päätyttyä, jos eläkelaitos on todennut hänet työkyvyttömäksi.

Vanhuuseläkkeen ja työkyvyttömyyseläkkeen vuotuinen määrä on 2,2 prosenttia luottamushenkilölle maksettujen työntekijäin eläkelain mukaisella palkkaindeksillä tarkistettujen palkkioiden ja ansionmenetyksen korvausten yhteismäärästä, josta eläkelaitoksen jäsenyhteisö on maksanut eläkelaitokselle maksuosuudet. Jos luottamushenkilölle maksetuista palkkioista on suoritettu maksuosuus useammalta kuin 30 vuoden ajalta, eläke määrätään niiden 30 vuoden perusteella, joina palkkiot ja korvaukset ovat olleet suurimmat.

Eläkkeen määrä tarkistetaan vuosittain samalla tavalla kuin on säädetty työntekijäin eläkelain (395/61) mukaisten eläkkeiden tarkistuksesta.

Jos toistaiseksi myönnetty eläke on enintään 29,61 markkaa kuukaudessa (vuonna 1992), eläkelaitoksella on oikeus maksaa se kertakorvauksena.

2. Muutoksen perustelut

Kun kunnallisille luottamushenkilöille ryhdyttiin järjestämään eläketurvaa, lähdettiin siitä, että luottamushenkilöille tulisi korvata se eläkeoikeuden menetys, joka kunnallisten luottamustoimen hoitamisesta saattaa aiheutua asianomaisen virka- tai työsuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaan eläkkeeseen.

Lakiehdotuksen perusteluissa lähdettiin siitä, että koska huomattava osa luottamushenkilöille maksettavista palkkiosta on määrältään pieniä, ei niistä muodostuvalla eläkkeellä olisi käytännön merkitystä luottamushenkilölle. Tästä syystä tulisi luottamushenkilöiden eläkesääntöön asettaa raja, minkä alittavaa palkkioiden vuotuista määrää ei katsottaisi eläkkeeseen oikeuttavaksi. Tätä vähimmäisrajaa ei kuitenkaan koskaan ole luottamushenkilöiden eläkesääntöön asetettu.

Luottamushenkilöille maksettiin vuonna 1990 palkkiota yhteensä 249 miljoonaa markkaa ja ansionmenetyksen korvauksia 16,2 miljoonaa markkaa. Keskimääräinen palkkio vuonna 1990 oli 1974 markkaa ja ansionmenetyksen korvaus 131 markkaa.

Keskimääräiset jatkuvat kuukausieläkkeet vuonna 1991 olivat vanhuuseläkkeessä 168 markkaa kuukaudessa ja työkyvyttömyyseläkkeessä 136 markkaa kuukaudessa. Eläkkeistä noin 70 prosenttia maksettiin kertakorvauksena, mikä tarkoittaa sitä, että niiden määrä oli alle 28 markkaa kuukaudessa.

Vuosina 1989—1991 myönnettiin noin 17 000 sääntömääräistä luottamushenkilöeläkettä. Näistä 12 000 oli niin pieniä, että ne maksettiin kertasuorituksina. Myönnetyistä eläkkeistä oli jatkuvia 5 000 kappaletta eli 30 prosenttia. Näistä oli maksussa vuoden 1992 tammikuussa 4 575 kappaletta. Maksussa olevista eläkkeistä 3 558 oli alle 200 markkaa kuukaudessa ja 1 017 yli 200 markkaa kuukaudessa. Eläkkeistä 248 kappaletta oli yli 500 markkaa kuukaudessa.

Kunnallisella luottamushenkilöeläkkeellä ei ole monenkaan saajan kannalta todellista taloudellista merkitystä. Nykyinen työntekijäin eläkelaki on ollut voimassa jo yli 30 vuotta, ja se koskee työsuhteita, jotka ovat olleet voimassa 8 päivänä heinäkuuta 1961 tai alkaneet sen jälkeen. Myös maatalousyrittäjien ja yrittäjien eläkelait (467 ja 468/69) ovat olleet voimassa yli 20 vuotta. Ansioeläkejärjestelmät ovat kehittyneet niin, että luottamushenkilöt saavat riittä-

vän eläketurvan omasta ansiotyöstään tai yrittäjätoiminnastaan. Arvion mukaan yli puolet kunnallisista luottamushenkilöistä on kunnallisessa palveluksessa. Kunnallinen eläketurva samoin kuin valtion eläketurva on yksityistä eläketurvaa kattavampi, ja eläkelaitos on myöntänyt täysiin palvelusvuosiin perustuvia eläkkeitä jo perustamisestaan lähtien.

Eläkkeen saaminen ei ole myöskään merkityksellistä pätevien henkilöiden saamiseksi kiinnostamaan kunnallisista luottamustoimista. Luottamustoimiin ei hakeuduta niistä karttuvan eläkkeen toivossa. Luottamustoimesta saatu palkkio korvaa luottamushenkilölle luottamustoimesta aiheutuvan työn. Valtiolla ei ole vastaavaa järjestelyä valtion luottamushenkilöille.

Verrattaessa ansionmenetyksen korvauksia ja maksettua palkkioita palkkioiden määrä on huomattavasti suurempi.

Luottamushenkilöeläkettä ei yhteensovitetakaan muun ansioeläkejärjestelmän eläkkeen kanssa eikä sen määrää laskettaessa yhteensovitetta muita työeläkkeitä.

Kunnallisia luottamushenkilöitä on vuositasolla noin 120 000. Luottamushenkilöeläkkeiden hallintokulut muodostuvat

1) ratkaisutoiminnan ja palkkiorekisteröinnin henkilötyö-, huoneisto- ynnä muista kustannuksista — vuonna 1991 1,7 miljoonaa markkaa,

2) eläkevakuutuksen tietojenkäsittelykustannuksista — vuonna 1991 1,3 miljoonaa markkaa ja

3) jäsenyhteisöjen henkilötyö- ja tietojenkäsittelykustannuksista, jotka ovat 2—3 miljoonaa markkaa.

Laitoksen sisäiset hallintomenot vuonna 1992 ovat noin 20 prosenttia luottamushenkilöiden eläkemenosta. Kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain mukaisissa eläkkeissä laitoksen sisäisten hallintomenojen osuus on 2,6 prosenttia eläkemenosta.

Kunnallisten luottamushenkilöiden eläkelaki ehdotetaan kumottavaksi. Luottamushenkilöiden joukossa on kuitenkin sellaisia henkilöitä, joiden virka- tai työsuhteesta maksettavasta palkasta vähennetään ansio siitä ajalta, jona he ovat luottamustointaan hoitamassa. Tällöin heidän varsinaisesta virastaan tai työstään saamansa eläkepalkka voi tulla myös määrätty-mään luottamustoimen vuoksi vähennetystä palkasta. Ansionmenetyksen korvauksella ja siitä karttuneella luottamushenkilöeläkkeellä

on korvattu tämä eläketurvan menetys; jos luottamushenkilöiden eläkelaki kumotaan, ei tätä ansionmenetystä eläkepalkasta korvattaisi millään muulla eläkkeellä.

Kaikki kunnalliset luottamushenkilöt eivät kuulu kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain alaisuuteen. Näin ollen heidän saamiaan ansionmenetyksen korvauksia ei voida lisätä heidän kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön määräysten perusteella määrättyvään eläkepalkkaansa.

Tulevaisuudessa kunnallisten luottamushenkilöiden tehtävien luonne saattaa muuttua. Luottamustoimia voidaan hoitaa joko kokopäiväisesti tai puolipäiväisesti. Koko- tai puolipäiväisesti luottamustointa hoitavalle maksettaisiin palkkio. Palkkiot sidottaisiin määräaikaan, esimerkiksi kuukauteen tai kalenterivuoteen. Koska luottamushenkilö ei ole virka- tai työsuhteessa, luottamushenkilöille ei karttuisi eläkettä mistään järjestelmästä näistä palkkioista, jos luottamushenkilöiden eläkelaki kumotaan.

Kunnallisten luottamushenkilöiden eläkelain mukaan eläketurvasta aiheutuvat menot jaetaan jokaiselta varainhoitovuodelta jäsenyhteisöjen vastattaviksi maksuosuuksina, jotka määräytyvät kunkin jäsenyhteisön luottamushenkilöilleen sinä varainhoitovuonna suorittamien eläkkeeseen oikeuttavien palkkioiden ja ansionmenetyksen korvausten yhteismäärien suhteessa.

Perhehoitajalain voimaantulon yhteydessä ei säädetty laista aiheutuvan eläkerasituksen huomioon ottamisesta jäsenyhteisöjen maksuosuuksia määrättäessä.

3. Ehdotettu muutos

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 1 §:ään lisättäisiin uusi 7 momentti, jonka mukaan jäsenyhteisön luottamustoimissa toimiville karttuu peruseläketurvan mukaista eläkettä heidän ansionmenetyksen korvauksistaan ja määräajalta maksetuista erillisistä palkkioistaan. Eläkettä ei karttuisi kokouspalkkioista.

Ansionmenetyksen korvausten ja erillispalkkioiden tulisi täyttää eläkesäännössä määrätty ansioiden vuosittainen vähimmäisraja (vuonna 1992 1 066,06 markkaa kuukaudessa). Eläkekarttuma olisi vuosittaisista ansionmenetyksen

korvauksista ja erillispalkkioista 1,5 prosenttia. Eläkesääntöön lisättäisiin määräys luottamushenkilöiden eläkkeen karttumisesta ansionmenetyksen korvauksista ja erillispalkkioista. Eläkeikä olisi 65 vuotta. Eläkkeen voisi saada myös työkyvyttömyyseläkkeenä, kuitenkin ilman ns. tulevan ajan oikeutta. Sen sijaan ansionmenetykskorvausten ja erillispalkkioiden perusteella ei voisi saada työttömyyseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä, osa-aikaeläkettä eikä luottamushenkilön jälkeen perhe-eläkettä, koska näitä eläkkeitä ei nykyisin voimassa olevan luottamushenkilöiden eläkelain mukaankaan voida myöntää. Ansaittu eläke yhteensovitettaisiin muiden eläkkeiden kanssa, jotka yhteensä voisivat olla 60 prosenttia korkeimmasta peruseläkkeen eläkepalkasta.

Ne luottamushenkilöiden eläkelain mukaiset eläkkeet, jotka ovat jo alkaneet ennen lain voimaantuloa, maksettaisiin edelleen. Eläkelaitoksen valtuuskunta voisi kuitenkin päättää, että eläkkeet tai osa niistä suoritettaisiin luottamushenkilöille kertakorvauksena valtuuskunnan päättämien perusteiden mukaisesti.

Luottamushenkilöeläkkeen merkitys eläkkeensaajan taloudessa on useissa tapauksissa melko vähäinen. Hallinnollisesti ei ole tarkoituksenmukaista, että aivan pienetkin eläkkeet maksettaisiin. Tästä syystä eläkelaitoksen valtuuskunta voisi päättää, ettei eläkkeensaajan kannalta merkityksettömiä alle tietyn valtuuskunnan päättämän markkamäärän meneviä eläkkeitä suoritettaisi lainkaan.

Ne luottamushenkilöeläkkeet, jotka ovat karttuneet 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä, maksettaisiin luottamushenkilöille, kun he täyttäsivät eläkeikänsä tai tulisivat sitä ennen työkyvyttömäksi. Eläkkeisiin tehtäisiin työntekijäin eläkelain mukainen indeksitarkistus. Eläkettä ei kuitenkaan karttuisi enää vuonna 1993 tai sen jälkeen luottamushenkilöille maksetuista kokouspalkkioista.

Myös nämä eläkkeet voitaisiin eläkelaitoksen valtuuskunnan päätöksen perusteella suorittaa kertakorvauksina ennen varsinaista eläketapahumaa. Myös näiden osalta valtuuskunta voisi päättää, ettei aivan pieniä eläkkeitä suoritettaisi lainkaan.

Jotta eläkelaitos voisi edelleen maksaa jo maksussa olevat ja uudet vuonna 1993 tai sen jälkeen alkavat luottamushenkilöeläkkeet, perittäisiin näiden suorittamiseen jäsenyhteisöiltä maksuosuudet. Maksuosuudet perittäisiin kun-

kin jäsenyhteisön luottamushenkilöille indeksillä tarkistettujen ennen vuotta 1993 suorittamien eläkkeeseen oikeuttaneiden palkkioiden ja ansionmenetyksen korvausten yhteismäärien suhteessa.

Vaikka luottamushenkilöiden eläkelaki kumotaan, täytyisi eläkelaitoksen jäsenyhteisöjen kuitenkin maksaa eläkelaitokselle ansionmenetyksen korvauksista ja erillispalkkioista karttuvan eläkkeen kustannukset. Tämän vuoksi kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 6 §:n 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi muutos, jonka mukaan jäsenyhteisö suorittaisi eläkelaitokselle maksuosuuksia myös muille kuin viranhaltijoilleen ja työntekijöilleen suorittamistaan lain mukaiseen eläkkeeseen oikeuttavista palkkioista ja ansionmenetyksen korvauksista. Muutos koskisi ensi vaiheessa luottamushenkilöille maksettavia erillispalkkioita ja ansionmenetyksen korvauksia sekä perhehoitajain mukaisen toimeksiantosopimuksen kunnan tai kuntainliiton kanssa tehneelle perhehoitajalle maksettuja eläketurvan alaisia palkkioita.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Kunnallisten luottamushenkilöiden eläkejärjestelmään on vuosina 1978—1991 kertynyt vielä realisoitumatonta eläkevastuuta arviolta 800 miljoonaa markkaa. Koska järjestelmä ei ole missään vaiheessa rahastoinut tulevia eläkemenoja varten, on koko summa katettava kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisöiltä tulevaisuudessa perittävillä maksuilla. Jos eläkeoikeuden karttuminen säilytetään ennallaan, kattamaton vastuu kasvaa jatkossa edelleen.

Edellä kuvatulla tavalla toteutettu kunnallisten luottamushenkilöiden eläkelain kumoaminen pienentäisi kuntapuolen eläkekustannuksia, koska uutta eläkeoikeutta ei karttuisi enää vuoden 1992 jälkeen. Vuonna 1990 maksettujen luottamustoimipalkkioiden ja ansionmenetysten korvausten yhteismäärä vuoden 1992 tasoon korotettuna olisi noin 303 miljoonaa markkaa. Tämä summa kasvattaa eläkevastuuta vuoden 1992 tasossa noin 60 miljoonaa markkaa. Jos palkkioiden ja ansionmenetysten korvausten vuotuisiksi määräksi vuodesta 1993 lähtien arvioidaan 300 miljoonaa markkaa ja eläkeoikeuden vuotuisiksi karttumaksi otetaan 1,5 prosenttia maksettujen palkkioiden ja ansionmenetyksen korvausten yhteismäärästä, jäisi

eläkevastuuta lain kumoamisen seurauksena syntymättä vuosittain noin 40 miljoonaa markkaa (vuoden 1992 tasossa). Tuleva eläkemeno pienenesi vastaavasti verrattuna tilanteeseen, jossa eläkeoikeuden karttuminen säilyy. Ehdotettu muutos ei vaikuttaisi kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisöjen keskinäiseen kustannusten jakoon, koska maksut perittäisiin jatkossa karttuma-aikana (1978—1992) suoritettujen palkkioiden ja ansionmenetyksen korvausten yhteismäärien suhteessa.

Vuonna 1990 kunnallisen eläkelaitoksen (Kuntien eläkevakuutus) jäsenyhteisöjen luottamushenkilöilleen maksamien ansionmenetykskorvausten määrä vuoden 1992 tasossa oli noin 19 miljoonaa markkaa. Tämä on arviolta 0,4 promillea kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain alaisesta palkkasummasta. Ehdotetun kaltaisen eläketurvan synnyttämä eläkevastuu on vastaavasti noin kolme miljoonaa markkaa vuodessa. Ehdotetun lakimuutoksen taloudelliset vaikutukset kuntien eläkejärjestelmän kokonaisuuden kannalta ovat siten tältä osin varsin vähäisiä, jos ansionmenetyksen korvausten tason arvioidaan säilyvän entisellään. Jos kunnallisessa luottamushenkilöjärjestelmässä kuitenkin tapahtuu tulevaisuudessa muutoksia, on näillä luonnollisesti vaikutuksensa myös eläkejärjestelmässä. Tällaisten muutosten taloudelliset seuraukset eivät toistaiseksi ole arvioitavissa.

Lainmuutos kasvattaa kuntasektorin kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain mukaista maksurasitusta edellä mainitulla 19 miljoonan markan vuotuisella ansionmenetyksen korvausten tasolla noin 2,5 miljoonaa markkaa vuodessa. Koska samanaikaisesti on tarkoitus katkaista voimassa olevan kunnallisten luottamushenkilöiden eläkelain mukainen eläkkeen karttuminen, minkä arvioidaan puo-

lestaan vähentävän kuntasektorin eläkevastuun kasvua noin 40 miljoonalla markalla vuodessa, kunnallisten luottamushenkilöiden eläketurvan järjestämisestä aiheutuvat kokonaismenot vähenevät.

5. Asian valmistelu

Esitys perustuu kunnallisen eläkelaitoksen (Kuntien eläkevakuutus) valtuuskunnan sisäasiainministeriölle tekemään aloitteeseen. Sosiaali- ja terveysministeriölle on varattu mahdollisuus tehdä huomautuksensa esityksen johdosta.

6. Voimaantulo

Muutokset ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Tästä alkaen eläkelaitoksen jäsenyhteisöjen luottamushenkilöille karttuisi ansionmenetyksen korvauksista ja määrääjältä maksetuista erillisistä palkkioista kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain perusteella peruseläketurvan mukaista eläkettä.

Ne kunnallisten luottamushenkilöiden eläkelain mukaiset eläkkeet, jotka ovat alkaneet ennen lain voimaantuloa, maksettaisiin edelleen. Luottamushenkilö saavuttaisi myös ennen lain voimaantuloa suoritetuista palkkioista ja ansionmenetyksen korvauksista oikeuden eläkkeeseen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**kunnallisten luottamushenkilöiden eläkelain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan 21 päivänä heinäkuuta 1977 annettu kunnallisten luottamushenkilöiden eläkelaki (578/77) siihen myöhemmin tehdyine muutoksineen.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ne kunnallisten luottamushenkilöiden eläkelain mukaiset eläkkeet, jotka ovat alkaneet ennen tämän lain voimaantuloa, suoritetaan edelleen. Eläkkeet tai osa eläkkeistä voidaan maksaa kertasuorituksina kunnallisen eläkelaitoksen valtuuskunnan vahvistamien perusteiden mukaan. Kunnallisen eläkelaitoksen valtuuskunta voi myös päättää, ettei sen päättämää määrää pienempiä eläkkeitä makseta lainkaan.

3 §

Jos kunnalliselle luottamushenkilölle on karttunut eläkettä kunnallisten luottamushenkilöiden eläkesäännön 5 §:n mukaisista palkkioista ja ansionmenetyksen korvauksista ennen tämän lain voimaantuloa, niistä karttunut eläke suoritetaan työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisella palkkaindeksiluvulla tarkistettuna luottamushenkilön täytettyä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/64) mukai-

sen yleisen eläkeiän tai tultua sitä ennen työkyvyttömäksi. Eläkettä ei enää kartu vuoden 199 jälkeen maksetuista palkkioista tai ansionmenetyksen korvauksista.

Eläkkeet tai osa eläkkeistä voidaan maksaa kertakorvauksena myös ennen kunnallisen luottamushenkilön eläketapahtumaa kunnallisen eläkelaitoksen valtuuskunnan vahvistamien perusteiden mukaan. Kunnallisen eläkelaitoksen valtuuskunta voi myös päättää, ettei sen päättämää määrää pienempiä eläkkeitä makseta lainkaan.

4 §

Kunnallisille luottamushenkilöille edelleen maksettavista ja päivään kuuta 199 karttuneista eläkkeistä aiheutuvat menot jaetaan jokaiselta varainhoitovuodelta jäsenyhteisöjen vastattaviksi maksuosuuksina, jotka määräytyvät kunkin jäsenyhteisön luottamushenkilöille työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisella palkkaindeksiluvulla tarkistettujen ennen vuotta 199 suorittamien kumotun lain perusteella eläkkeeseen oikeuttavien palkkioiden ja ansionmenetyksen korvausten yhteismäärän suhteessa.

Jäsenyhteisöiltä voidaan varainhoitovuonna periä ennakkoja niiden maksuosuuksista kunnallisen eläkelaitoksen valtuuskunnan päättämien perusteiden mukaisesti.

2.

Laki**kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetun kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/64) 6 §:n 1 momentti sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 16 päivänä marraskuuta 1990 ja 3 päivänä huhtikuuta 1992 annetuilla laeilla (974/90 ja 313/92), uusi 7 momentti, ja 2 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 3 päivänä huhtikuuta 1992 annetulla lailla sekä 3 päivänä helmikuuta 1989 ja 18 päivänä lokakuuta 1991 annetuilla laeilla (110/89 ja 1261/91), uusi 5 momentti seuraavasti:

1 §

Kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisön luottamushenkilöllä on oikeus vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen jäsenyhteisön hänelle maksamista ansionmenetyksen korvauksista ja määrääjältä maksetuista erillisistä palkkioista.

2 §

Luottamushenkilön eläketurva määräytyy aina peruseläketurvan mukaisesti siten, että eläkkeen määrä on maksetuista ansionmenetyksen korvauksista ja erillispalkkioista vuodessa 1,5 prosenttia. Muutoin luottamushenkilön eläketurvasta määrätään kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännössä.

6 §

Kunnallisen eläkelaitoksen menot, joita varten tämän lain piiriin kuuluvilta henkilöiltä ei kanneta maksuja, jaetaan jokaiselta varainhoitovuodelta jäsenyhteisöjen vastattaviksi niiden sinä varainhoitovuotena eläkelaitoksen eläketurvan alaisille viranhaltijoilleen ja työntekijöilleen suorittamien palkkojen ja palkkioiden sekä muille henkilöille suorittamien tämän lain mu-

kaiseen eläkkeeseen oikeuttavien palkkioiden ja ansionmenetyksen korvausten yhteismäärien suhteessa kertomalla palkat, palkkiot ja ansionmenetyksen korvaukset sitä ennen eläkelaitoksen valtuuskunnan määrävuosiksi, enintään viideksi vuodeksi kerrallaan, vahvistamalla kertoimella. Kertoimen suuruus riippuu siitä, ovatko jäsenyhteisön viranhaltijat ja työntekijät osallisina vain peruseläketurvassa vai myös jossakin 3 §:n 3 momentissa tarkoitetun järjestelmän mukaisessa lisäeläketurvassa ja mistä lähtien eläketurva jäsenyhteisön viranhaltijain ja työntekijäin ja edellä tarkoitettujen muiden henkilöiden kohdalla on ollut voimassa, sekä valtuuskunnan harkinnan mukaan muistakin eläkelaitoksen eläkevastuisiin vaikuttavista tekijöistä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Luottamushenkilöille karttuu eläkettä tämän lain mukaan _____ päivänä _____ kuuta 199 tai sen jälkeen maksetuista ansionmenetyksen korvauksista ja määrääjältä maksetuista erillisistä palkkioista.

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 1992

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Sisäasiainministeri *Mauri Pekkarinen*

Laki

kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetun kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/64) 6 §:n 1 momentti sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 16 päivänä marraskuuta 1990 ja 3 päivänä huhtikuuta 1992 annetuilla laeilla (974/90 ja 313/92), uusi 7 momentti, ja 2 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 3 päivänä huhtikuuta 1992 annetulla lailla sekä 3 päivänä helmikuuta 1989 ja 18 päivänä lokakuuta 1991 annetuilla laeilla (110/89 ja 1261/91), uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisön luottamushenkilöllä on oikeus vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeeseen jäsenyhteisön hänelle maksamista ansionmenetyksen korvauksista ja määräjältä maksetuista erillisistä palkkioista.

2 §

Luottamushenkilön eläketurva määräytyy aina peruseläketurvan mukaisesti siten, että eläkkeen määrä on maksetuista ansionmenetyksen korvauksista ja erillispalkkioista vuodessa 1,5 prosenttia. Muutoin luottamushenkilön eläketurvasta määrätään kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännössä.

6 §

Kunnallisen eläkelaitoksen menot, joita varten viranhaltijoilta ja työntekijöiltä ei kanneta maksuja, jaetaan jokaiselta varainhoitovuodelta jäsenyhteisöjen vastattaviksi niiden sinä varainhoitovuotena eläkelaitoksen eläketurvan alaisille viranhaltijoilleen ja työntekijöilleen suorittamien palkkojen yhteismäärien suhteessa kertomalla palkat sitä ennen eläkelaitoksen valtuuskunnan määrävuosiksi, enintään viideksi vuodeksi kerrallaan, vahvistamalla kertoimella. Kertoimen suuruus riippuu siitä, ovatko jäsenyhteisön viranhaltijat ja työntekijät osallisina vain peruseläketurvassa vai myös jossakin 3 §:n 3 momentissa tarkoitettun järjestelmän mukaisessa lisäeläketurvassa ja mistä lähtien eläketurva jäsenyhteisön viranhaltijain ja työntekijäin kohdalta on ollut voimassa, sekä val-

Kunnallisen eläkelaitoksen menot, joita varten tämän lain piiriin kuuluvilta henkilöiltä ei kanneta maksuja, jaetaan jokaiselta varainhoitovuodelta jäsenyhteisöjen vastattaviksi niiden sinä varainhoitovuotena eläkelaitoksen eläketurvan alaisille viranhaltijoilleen ja työntekijöilleen suorittamien palkkojen ja palkkioiden sekä muille henkilöille suorittamien tämän lain mukaiseen eläkkeeseen oikeuttavien palkkioiden ja ansionmenetyksen korvausten yhteismäärien suhteessa kertomalla palkat, palkkiot ja ansionmenetyksen korvaukset sitä ennen eläkelaitoksen valtuuskunnan määrävuosiksi, enintään viideksi vuodeksi kerrallaan, vahvistamalla kertoimella. Kertoimen suuruus riippuu siitä, ovatko jäsenyhteisön viranhaltijat ja työntekijät osallisina vain peruseläketurvassa vai myös

Voimassa oleva laki

tuuskunnan harkinnan mukaan muistakin eläkelaitoksen eläkevastuisiin vaikuttavista tekijöistä.

Ehdotus

jossakin 3 §:n 3 momentissa tarkoitetun järjestelmän mukaisessa lisäeläketurvassa ja mistä lähtien eläketurva jäsenyhteisön viranhaltijain ja työntekijäin ja edellä tarkoitettujen muiden henkilöiden kohdalla on ollut voimassa, sekä valtuuskunnan harkinnan mukaan muistakin eläkelaitoksen eläkevastuisiin vaikuttavista tekijöistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 . Luottamushenkilöille karttuu eläkettä tämän lain mukaan päivänä kuuta 199 tai sen jälkeen maksetuista ansionmenetyksen korvauksista ja määräajalta maksetuista erillisistä palkkioista.
